

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Teoria uczestnictwa w kulturze**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **20-KUDL-TUK**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **kulturoznawstwo**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **I**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **II**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **30 h W**
9. Liczba punktów ECTS: **3**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Jan Grad, dr hab. prof. UAM. gradjan@amu.edu.pl**
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): **Nie**

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

Cele podstawowe wykładu to: 1) przekazanie wiedzy dotyczącej sfery uczestnictwa w globalnie rozumianej kulturze i w zróżnicowaniu na jej poszczególne dziedziny, 2) zapoznanie z teoretyczną wiedzą dotyczącą zróżnicowanego na gruncie dyscyplin nauk humanistycznych i społecznych, ujmowania procesu uczestnictwa w kulturze i jego badania, 3) pokazanie, że spotykane w humanistyce ujęcia relacji jednostka a kultura związane są z określonymi perspektywami poznawczymi przyjmowanymi w naukach humanistycznych i społecznych (filozofia, antropologia kulturowa, psychologia, socjologia),

4) krytyczna analiza tych koncepcji ma uświadomić studentom ograniczenia i trudności w adekwatnej charakterystyce partycypacji jednostek w kulturze zgodnej z wyróżnionymi perspektywami poznawczymi, by 5) zaprezentować perspektywę poznawczą, warunkującą trafny kulturoznawczy opis uczestnictwa w kulturze i jej poszczególnych dziedzinach, 6) charakterystyka koncepcji teoretyczno-metodologicznych oraz ilościowych i jakościowych badań empirycznych uczestnictwa w kulturze artystycznej społeczeństwa polskiego na gruncie socjologii kultury.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Znajomość podstawowych zagadnień z zakresu teorii kultury wykładanych w ramach przedmiotu Wstęp do kulturoznawstwa.

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
1. KUDL-TUK	Zna i rozumie podstawową terminologię oraz koncepcje kultury i uczestnictwa w kulturze oraz człowieka jako uczestnika i twórcy kultury	K_W02
2. KUDL-TUK	Zna i rozumie specyfikę partycypacji kulturowej w różnych dziedzinach kultury	K_W11
3. KUDL-TUK	Potrafi posługiwać się koncepcjami życia społeczno-kulturowego obejmującymi problematykę uczestnictwa w kulturze	K_U11
4. KUDL-TUK	Jest gotów do wyjaśniania nowych form uczestnictwa w kulturze	K_K03

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
1. Jednostka a kultura – uczestnictwo w kulturze jako przedmiot zainteresowań nauk humanistycznych i społecznych.	1. KUDL-TUK

2. Kulturoznawczy (przedmiotowy) i psychologiczny (podmiotowy) opis partycypacji w kulturze.	1. KUDL-TUK
3. Specyfika partycypacji w różnych sferach i dziedzinach kultury. Rodzaje, typy i formy uczestnictwa w kulturze z perspektywy społeczno-regulacyjnej koncepcji kultury.	1. KUDL-TUK 2. KUDL-TUK
4. Koncepcja kultury a koncepcja człowieka w refleksji antropologicznej Clifforda Geertza	1. KUDL-TUK
5. Kultura a jednostka w klasycznej antropologii kulturowej – orientacja badawcza „kultura i osobowość” (R. Benedict, R. Linton, E. Sapir, M. Mead, A. Kardiner).	1. KUDL-TUK 3. KUDL-TUK
6. „Uczenie się bycia jednostką” – kulturowe wytwarzanie osobowości w ujęciu J. D. Elera.	1. KUDL-TUK 3. KUDL-TUK
7. Socjologiczne koncepcje człowieka – społeczne uwarunkowania osobowości (osobowość społeczna w ujęciu F. Znanieckiego; D. Riesmana koncepcja człowieka wewnątrzsterownego i zewnątrzsterownego; kultura a osobowość w ujęciu A. Kłoskowskiej)	1. KUDL-TUK 3. KUDL-TUK 4. KUDL-TUK
8. Człowiek w kulturze współczesnej z filozoficznej perspektywy H. Marcusego.	1. KUDL-TUK 3. KUDL-TUK 4. KUDL-TUK
9. Jednostka w oddziaływaniu przemysłu kulturowego w ujęciu T. W. Adorno i M. Horkheimera	1. KUDL-TUK 3. KUDL-TUK 4. KUDL-TUK
10. Tożsamość w ponowoczesnym społeczeństwie (jednostka jako agent społeczny w koncepcji A. Giddensa; współczesne wzorce osobowe w ujęciu Z. Baumana).	1. KUDL-TUK 3. KUDL-TUK
11. Socjalizacja, inkulturacja, edukacja kulturowa jako proces przysposabiania jednostki do uczestnictwa w kulturze i życia społecznego (formowanie się osobowości społecznej i indywidualnej w procesie socjalizacji w ujęciu G. H. Meada; inkulturacja w ujęciu M. Herskovitsa).	1. KUDL-TUK 4. KUDL-TUK
12. Uczestnictwo w kulturze artystycznej i jego uwarunkowania w koncepcjach i badaniach socjologicznych.	1. KUDL-TUK 2. KUDL-TUK 3. KUDL-TUK 4. KUDL-TUK

5. Zalecana literatura:

- Adorno Theodor W., Horkheimer Max, *Dialektyka Oświecenia. Fragmenty filozoficzne*, IFiS PAN, Warszawa 1994, rozdz. *Przemysł kulturowy*.
- Bauman Zygmunt, *Dwa szkice o moralności ponowoczesnej*, IK, Warszawa 1994.
- Benedict Ruth, *Wzory kultury*, PWN, Warszawa 1966; WWL, Warszawa 1999.
- Drozdowski Rafał, Fatyga Barbara, Filiciak Mirosław, Szlednak Tomasz, *Praktyki kulturalne Polaków*, WN UMK, Toruń 2014, s. 11-29.
- Eller Jack D., *Uczenie się bycia jednostką: osobowość i płeć kulturowa*, [w:] J. D. Eler, *Antropologia kulturowa. Globalne siły, lokalne światy*, WUJ, Kraków 2012, s. 137-168.
- Geertz Clifford, *Wpływ koncepcji kultury na koncepcję człowieka*, [w:], C. Geertz, *Interpretacja kultur. Wybrane eseje*, WUJ, Kraków 2005, s. 51-74.
- Giddens Anthony, *Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności*, WN PWN, Warszawa 2001.
- Gierszewski Zbigniew, *Kultura, moralność, względność. Doktryna relatywizmu kulturowego M. J. Herskovitsa*, WNUAM, Poznań 2000, s. 29-45.
- Grad Jan, *Badania uczestnictwa w kulturze artystycznej w polskiej socjologii kultury*. WNUAM Poznań 1997.
- Kłoskowska Antonina, *Kulturowe uwarunkowanie postaw*, [w:] *Teorie postaw*. Red. S. Nowak, PWN, Warszawa 1973.
- Kłoskowska Antonina, *Socjologia kultury*, PWN, Warszawa 1981, s. 371-495.
- Linton Ralph, *Kulturowe podstawy osobowości*, PWN, Warszawa 1975.
- Mach Zdzisław, *Kultura i osobowość w antropologii amerykańskiej*, PWN, Warszawa 1989.
- Mead Margaret, *Kultura i tożsamość. Studium dystansu międzypokoleniowego*, PWN, Warszawa 1978.
- Marcuse Herbert, *Eros i cywilizacja*, WP, Warszawa 1998.
- Pałubicka Anna, *Zaangażowanie i obserwacja. Dwa sposoby partycypacji w kulturze europejskiej*, [w:] A. Pałubicka, *Gramatyka kultury europejskiej*, Wyd. Epigram, Bydgoszcz 2013, s. 43-52.
- Riesman David, *Samotny tłum*, WL Muza SA, Warszawa 1996, cz. I.
- Sapir Edward, *Język, kultura, osobowość*, PIW, Warszawa 1978, s. 11-147.
- Tillmann Klaus-Jürgen, *Teorie socjalizacji. Społeczność, instytucja, upodmiotowienie*, PWN, Warszawa 1996, 2005.
- Wrong Denis H., *Przesocjologizowana koncepcja człowieka w socjologii współczesnej*, [w:] *Kryzys i schizma. Antysocjologiczne tendencje w socjologii współczesnej*, PIW, Warszawa 1984, s. 44-70.

Zamiara Krystyna, *Kulturoznawcze a psychologiczne badania nad uczestnictwem w kulturze*, [w:] *Biologiczne i społeczne uwarunkowania kultury*. Red. J. Kmita, K. Łastowski. PWN, Warszawa-Poznań 1992, s. 39-54

Znaniecki Florian, *Ludzie terażniejsi a cywilizacja przyszłości*, PWN, Warszawa 1973, cz. II.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	1. KUD L- TUK	2. KUD L- TUK	3. KUD L- TUK	4. KUD L- TUK		
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny	X	X	X	X		
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	45
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
...		
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0):

Student opanował wiedzę, niemal wyczerpująca treści kształcenia, swobodnie posługuje się właściwymi pojęciami i teoretycznymi koncepcjami uczestnictwa w kulturze występującymi często jako ujęcia relacji: kultura a osobowość, osobowości kulturowej lub osobowości społecznej. Potrafi określić specyfikę partycypacji w różnych sferach i dziedzinach kultury i jej uwarunkowania. Orientuje się w stopniu wysoce zadowalającym w teoretyczno-metodologicznych zagadnieniach empirycznych badań recepcji kultury artystycznej. Posiadana wiedza daje mu wystarczającą podstawę do rozpoznawania nowych zjawisk w sferze uczestnictwa w kulturze współczesnej.

dobry plus (+db; 4,5):

Student posiada bardzo szeroki zakres wiedzy obejmujący merytorycznie treści kształcenia z pewnymi niedostatkami w stosunku do programowych treści kształcenia, ale nie utrudniającymi mu trafnego posługiwania się właściwymi pojęciami i teoretycznymi koncepcjami uczestnictwa w kulturze występującymi często jako ujęcia relacji: kultura a osobowość, osobowości kulturowej lub osobowości społecznej. Potrafi określić specyfikę partycypacji w różnych sferach i dziedzinach kultury i jej uwarunkowania. Orientuje się w stopniu wysoce zadowalającym w teoretyczno-metodologicznych zagadnieniach empirycznych badań recepcji kultury artystycznej. Posiadana wiedza daje mu wystarczającą podstawę do rozpoznawania nowych zjawisk w sferze uczestnictwa w kulturze współczesnej.

dobry (db; 4,0):

Student posiada szeroki zasób wiedzy, z niewielkimi lukami w porównaniu z zakresem treści kształcenia, zadowalające umiejętności w posługiwaniu się odpowiednimi pojęciami i teoretycznymi koncepcjami uczestnictwa w kulturze występującymi często jako ujęcia relacji: kultura a osobowość, osobowości kulturowej lub osobowości społecznej. Zna specyfikę partycypacji w różnych sferach i dziedzinach kultury i jej uwarunkowania. Orientuje się w stopniu

zadowolającym w teoretyczno-metodologicznych zagadnieniach empirycznych badań recepcji kultury artystycznej. Posiadana wiedza pozwala mu na zidentyfikowanie wielu nowych zjawisk w sferze uczestnictwa w kulturze.

dostateczny plus (+dst; 3,5):

Student wykazał się zadowolającą wiedzą z widocznymi jednak lukami w porównaniu z zakresem treści kształcenia i znajomością i rozumieniem niezbędnych pojęć i teoretycznych koncepcji uczestnictwa w kulturze występującymi często jako ujęcia relacji: kultura a osobowość, osobowości kulturowej lub osobowości społecznej. Potrafi wskazać istotne odmienności partycypacji

w różnych sferach i dziedzinach kultury i jej uwarunkowania oraz omówić podstawowe teoretyczno-metodologiczne założenia empirycznych badań recepcji kultury artystycznej. Posiadana wiedza pozwala mu na zorientowanie się w wielu nowych zjawiskach w sferze uczestnictwa w kulturze.

dostateczny (dst; 3,0):

Zakres i poziom wiedzy uzyskany przez studenta pozwala mu na wskazanie problemów i zagadnień przedstawianych w ramach treści kształcenia i ich mniej lub bardziej ogólną charakterystykę. W omówieniu teoretycznych koncepcji uczestnictwa w kulturze występującymi często jako ujęcia relacji: kultura a osobowość, osobowości kulturowej lub osobowości społecznej zauważalne są pewne błędy merytoryczne, ale nie zniekształcające istoty ujęć. Podobnie w charakterystyce partycypacji w różnych sferach i dziedzinach kultury. Uzyskana wiedza daje mu jednak możliwości rozpoznawania nowych zjawisk w sferze uczestnictwa w kulturze.

niedostateczny (ndst; 2,0):

Student ma zasadnicze braki w wiedzy wymaganej przez program przedmiotu, uniemożliwiające mu osiągnięcie założonych dla nauczanego przedmiotu efektów kształcenia.